

als ambtenaar, ook niet het gewenschte, en psychologisch ook werkelijk noodige verschil kunnen maken in zijn optreden tegenover die verschillende soorten van zieken. De verplichte middenstandsverzekering zou, volgens dezen beoordeelaar, tegemoet komen aan den noodtoestand, waarin ook de middenstander door ernstige ziekten kan komen te verkeerem.

In deze richting wordt trouwens reeds een stap gedaan door de regeering, die op breede schaal een verzorging bij ziekte voor allen die in staatsdienst werken wenscht in te voeren, met al wat bij ziekte noodig kan zijn, ook begrafenisgeld, doch geen ziekengeld. De beambten en ambtenaren zijn echter niet verplicht, gebruik te maken van de inrichtingen, die voor hen beschikbaar zijn, doch kunnen in plaats daarvan geldelijke vergoeding krijgen. De keuze van arts en ziekenhuis blijft vrij.

PINKHOF.

INGEZONDEN.

MENINGITIS CEREBROSPINALIS EN BACILLENDRAGERS.

Het opstel van ORBAAN: „Iets over meningitis cerebrospinalis epidemica acuta en de bacillendragers” in het weekblad van 12 Juli l. l. geeft mij aanleiding u om opname van het navolgende beleefd te verzoeken:

Tot recht begrip hiervan diene, dat ik gedurende ruim drie oorlogsjaren dagelijksche bemoeiingen met het militair hospitaal te Harderwijk heb gehad.

Om de maat te betrachten in de plaatsruimte, waarvoor ik u bij voorbaat dank zeg, zal ik mij echter onthouden van uitwijdingen en evenzeer van opmerkingen.

Een aanvulling acht ik echter noodig, uit deferentie voor de goede diensten door de gezondheidscommissie bij het algemeen hoofdkwartier bewezen, o. a. toen in 1915 de bewuste ziekte voor de eerste maal zich te Harderwijk voordeed. Reeds toen werden op advies van en in overleg met deze afdeling van het legerbestuur dezelfde maatregelen genomen, als door ORBAAN beschreven, en welke gedurende de veel latere detachering van ORBAAN aan het hospitaal bleven gehandhaafd.

De goede werking van de doeltreffende organisatie van den gezondheidsdienst bij het leger kan niet genoeg worden geroemd; zoodat, wanneer over de besmettelijke ziekten onder de troepen en geïnterneerden te Harderwijk, gedurende den mobilisatietijd wordt geschreven, naast het centraal laboratorium de gezondheidscommissie van het algemeen hoofdkwartier niet onvermeld mag blijven, doch dankbaar moet worden herdacht.

Den Haag, 20 Juli 1919.

Dr. H. J. VAN RHIJN.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Samenwerking van troepencommandanten met den geneeskundigen dienst. Ziekenrapport.

Aangezien gebleken is, dat de ministerieele beschikking van 3 April 1919, tot misverstand aanleiding gaf en het voorts gewenscht is aan den inhoud daarvan eenige uitbreiding te geven, is deze ingetrokken en vervangen door het navolgende:

Ter bevordering van eene goede samenwerking — in het belang van den militair — tusschen de verantwoordelijke troepencommandanten en de verantwoordelijke officieren van gezondheid zijn in de eerste plaats de hogere militaire chefs (brigade-, korps-, bataljons- en afdelingscommandanten) en de chefs van den geneeskundigen dienst in de garnizoenen en legerplaatsen geroepen om krachtens gemeenschappelijk overleg de hun ondergeschikte officieren te doordringen van de noodzakelijkheid dier voortdurende samenwerking.

Die samenwerking moet niet alleen bestaan in het grondig, wederzijdsch onderzoeken van eventuele klachten en het opheffen van onregelmatigheden of misstanden maar moet tevens gericht zijn op het voorkomen daarvan. Zonder in elkanders bevoegdheden te treden, behooren de troepencommandanten en officieren van gezondheid in gemeen